

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ
ГО “ВСЕУКРАЇНСЬКА АСАМБЛЕЯ ДОКТОРІВ НАУК
З ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ”
МІЖНАРОДНА КАДРОВА АКАДЕМІЯ
UNIVERSIDAD CENTRAL DEL ECUADOR
UNIVERSIDAD TECNOLÓGICA ISRAEL (REPÚBLICA DE ECUADOR)
“ANANIA SHIRAKATSI” UNIVERSITY OF INTERNATIONAL RELATION (ARMENIA)

ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ УКРАЇНИ

Випуск 8

Матеріали

*Міжнародної науково-практичної конференції
присвяченої 30-річчю МАУП*

*“Актуальні проблеми модернізації
недержавного сектору освіти в Україні
у контексті світових тенденцій і національної практики”*

м. Київ, МАУП, 11 квітня 2019 р.

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2019

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 3 від 27.03.19)*

Редакційна колегія:

М. Н. Курко (голова), д-р юрид. наук, проф.;
Є. О. Романенко (заступник голови), д-р наук з держ. упр., проф.;
А. А. Ігнатченко (відповідальний редактор), канд. техн. наук;
І. П. Бідзюра, д-р політ. наук, проф.;
В. М. Воронін, д-р іст. наук;
М. Ф. Головатий, д-р політ. наук, проф.;
А. М. Кислий, д-р юрид. наук., проф.;
О. Л. Фещенко, канд. екон. наук, доц.;
Л. В. Янюк (виконавчий редактор)

*Матеріали подано в авторській редакції.
Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори.*

Проблеми модернізації України : [зб. наук. пр.] / МАУП. — К.: ДП
“Видавничий дім “Персонал”, 2008 —

С76 Вип. 8: Матеріали Міжнар. наук. конф. “Актуальні проблеми модернізації недержавного сектору освіти в Україні у контексті світових тенденцій і національної практики”, 11 квітня 2019 р. / редкол. : М. Н. Курко (голова) [та ін.]. — 2019. — 460 с. : іл. — Бібліогр. у кінці ст.

У пропонованому збірнику подано тези учасників науково-практичних конференцій з проблематики широкого кола аспектів процесу системної модернізації України.

Для науковців, громадсько-політичних діячів, студентів, а також усіх, хто цікавиться розвитком Української держави і світовим досвідом проведення модернізаційних процесів.

ББК 63.3(4УКР)я43+67.9(4УКР)301я43

Авсієвич А. В. <i>Передумови доступу до вищої юридичної освіти в країнах Європи: досвід для України</i>	357
Твердохліб А. І., Медвідь Ф. М., Мельниченко Я. Б., Чорна М. Ф. <i>Правова культура українського суспільства в умовах модернізації освіти</i>	360
Жук І. І. <i>Ефективність системи вищої освіти країн з розвинутою ринковою економікою в основі моніторингу кар'єри випускників</i>	363
Медвідь Ф. М., Курчина Т. О., Чорний Е. В. <i>Адміністративно-правова доктрина України про національну безпеку</i>	367
Дорошенко Л. С. <i>Роль вищої освіти в умовах соціально-економічної ринкової трансформації</i>	371
Олійник В. В. <i>Формування національної свідомості молоді на заняттях української мови та літератури у Хмельницькому економіко-правовому коледжі МАУП</i>	374
Трембіцький А. М. <i>До історії творення та діяльності українського народного університету в Кам'янці-Подільському (1919–1920 рр.)</i>	376
Карбовська Л. О. <i>Державне регулювання попиту ринку праці та пропозиції фахівців з вищою освітою в країнах Європи</i>	379
Бисенбаєв Ф. К. <i>Высшее образование: поиски смысла и верность традиции</i>	382
Тюріна О. М., Боринська О. Л. <i>Вплив процесу глобалізації на розвиток освіти в Україні</i>	386
Савчук Л. О. <i>Інноваційний характер інформатичної складової фахової підготовки майбутніх економістів</i>	388
Згалат-Лозинська Л. О. <i>Удосконалення процесу організації професійного навчання як фактор інноваційного розвитку будівельних підприємств</i>	392
Згалат-Лозинська Л. О., Мартиненко О. В. <i>Професійне навчання на виробництві як складова управління професійною кар'єрою</i>	396
Каплонюк А. О. <i>Зарубіжний досвід у підготовці професійних кадрів як запорука розбудови успішної держави</i>	399
Круглик Б. В. <i>Науково-теоретичні та практичні проблеми професійної підготовки державних службовців та осіб місцевого самоврядування в епоху діджиталізації</i>	402
Чорна М. Ф., Курчина Т. О., Мельниченко Я. Б. <i>Система цінностей громадянського суспільства посттоталітарної України</i>	405
Гордієнко М. Г., Медвідь Ф. М. <i>Інноваційне мислення як вимога соціального розвитку</i>	409

ДО ІСТОРІЇ ТВОРЕННЯ ТА ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО УНІВЕРСИТЕТУ В КАМ'ЯНЦІ-ПОДІЛЬСЬКОМУ (1919–1920 рр.)

В добу Української революції українські уряди поряд із процесами поширення початкової і середньої освіти, особливу увагу приділяли розвиткові вищої та позашкільної освіти, адже добре розуміли, що саме тут мала готуватись українська інтелектуальна еліта, така необхідна в період утворення і становлення Української держави. Поряд із тим, “Просвіти”, кооперативи, культурно-просвітні комісії, Українські клуби та інші громадські організації займаючись проблемами масового поширення знань відкривали народні університети в Україні [10, с. 28], де велика кількість людей залишалася неосвіченою і національно малосвідомою [10, с. 28].

В січні 1919 р. національно свідомі інтелігенція Кам'янця-Подільського з метою поширення освіти серед населення краю та координації освітньої діяльності усіх громадсько-просвітницьких, культурно-освітніх і професійних товариств, заснувала Український клуб [19, арк. 61]. Значні зусилля члени клубу приділяли освітній діяльності. Саме Рада старшин клубу, членами якої були Є. Приходько [8], Є. Сіцінський, К. Солуха, В. Чехівський та інші свідомі українці, на своєму засіданні 18 вересня 1919 р., заслухали доклади Є. Приходька “План діяльності Українського Клубу на кожний день тижня” та Л. Білецького і Є. Шмянкевича про заснування при Українському клубі народного університету [17], ініціювала відкриття в Кам'янці-Подільському науково-популярного закладу — українського народного університету, який мав “поширювати науково-популярні знання серед бажаючих молодих людей” та інших груп населення “в доступній формі українською мовою знання з усіх галузей науки” [18, арк. 32].

Рада старшин клубу звернулася до Міністерства освіти з проханням підтримати ідею створення науково-популярного закладу. Департамент позашкільної освіти та дошкільного виховання з розумінням поставився до цього, підготував законопроект про відкриття з 1 жовтня 1919 р. при Українському клубі в Кам'янці-Подільському українського народного університету і звернувся до Ради Міністрів з проханням схвалити розроблений законопроект та затвердити поданий “Статут”, а також асигнувати на його відкриття 685 тис. гривень, з подальшим виділення з Державної скарбниці до кінця 1919 р. 990 тис. гривень, а, починаючи з 1920 р., щороку надавати згідно кошторису 1 млн. 380 тис. гривень [2; 13, с. 8; 19, арк. 61–63].

Керуючий Департаментом позашкільної освіти та дошкільного виховання М. Шугаєвський і товариш (*заступник* — А. Т.) міністра П. Холодний в пояснювальній записці від 30 жовтня 1919 р. до законопроекту про відкриття українського народного університету наголошували, що знання значної частини абітурієнтів, які вступають до Кам'янець-Подільського державного українського університету, не відповідають вимогам освітнього цензу і не можуть продовжити освіти. Саме тому Міносвіти йде назустріч Раді старшин клубу і відкриваючи заклад має надію, що майбутній університет сприятиме в доступній формі отримувати знання тим людям,

які за своїм освітнім цензом не мають змоги навчатись у державному українському університеті. А також дасть змогу усім бажаючим в “популярній формі проходити науки, що викладаються в нормальних університетах” [2; 18, арк. 61].

Восени 1919 р. члени Українського клубу, серед яких Володимир Чехівський, прийняли активну участь у підготовці до відкриття Кам’янець-Подільського українського народного університету, де на одному комбінованому факультеті планувалося викладати агрономію, ботаніку, географію, зоологію, економіку, історію і літературу. Проте при відкритті закладу було прийнято рішення про утворення двох факультетів: природничого і гуманітарного [6]. У жовтні український народний університет розпочав щоденний прийом заяв у канцелярії Українського клубу. Його слухачами мали змогу стати всі, хто подав прохання із зазначенням кафедри, на якій “бажає слухати лекції”, мав освіту не нижче початкової школи, вік не менше 16 років, бажання вчитися і змогу сплатити 50 крб. за рік навчання, які йшли на спеціальні рахунки закладу [7; 18, арк. 34]. Деканом гуманітарного факультету, на який зарахували 67 слухачів, обрали П. Клепатського, а деканом природничого, до якого записалося 77 слухачів — С. Бачинського [9].

Хоча уряд УНР і не схвалив поданий законопроект, все ж 1 листопада 1919 р. відбулося урочисте відкриття українського народного університету в приміщенні міської вищої початкової школи, зал якої був гарно прибраний килимами та портретами Т. Шевченка. За столом, покритим червоним сукном, сиділи Голова ради лекторів (*ректор* — А. Т.) В. Чехівський, міністр народної освіти П. Холодний і декан природничого факультету С. Бачинський [3]. Володимир Чехівський від імені Ради лекторів об’явив український народний університет відкритим, привітав усіх студентів університету та всіх присутніх [4] і виступив із промовою “Про рух українського народу до освіти” [14], в якій “коротко накреслив історію боротьби українського народу за свою рідну культуру і освіту” та закликав “студентів нового університету і всіх присутніх до дальшої боротьби не тільки за свою рідну освіту, але й за самостійне державне існування нашої республіки”. На закінчення свого виступу він закликав присутніх до боротьби за освіту всіх, хто проживав на українській землі [5], а також звернув увагу присутніх на те, що: “Наші великі пророки і проводарі народу українського клали в цій боротьбі усе своє життя, виявляли надзвичайно велику титанічну силу, енергію і віру”, й тому “скоро надійде час, коли наша батьківщина буде визволена і вся зацвіте культурно-просвітнім та державним життям” [4].

Декан С. Бачинський виступив із доповіддю “Природознавство в народних університетах Південної Америки”, в якій розкрив питанням роботи американських народних університетів. Декан гуманітарного факультету П. Клепатський з піднесенням виголосив промову “Ідея української державності в історичнім огляді”, присвячену історії розвитку української національної ідеї [3; 5]. Тим самим керівництвом молодого навчального закладу було чітко окреслено характер майбутньої праці українського народного університету для задоволення запитів дорослого населення [16].

В провінційному Кам’янці-Подільському не було достатньої бази для роботи новоствореного університетського закладу, досить гостро стояло питання з викладацькими кадрами і навіть була певна загроза в тому, що український народний університет не зможе розпочати роботу через відсутність потрібної кількості викладачів. На допомогу прийшов ректор Кам’янець-Подільського державного українського університету І. Огієнко, який без вагань дозволив частині професорів і доцентів університету, читати за сумісництвом лекції в українському народному університеті [5; 15, с. 252; 19, арк. 61].

У лютому 1920 р. на гуманітарному факультеті було вже 80 слухачів, а на природничому — 78 [16]. Загалом планувалося, що навчання в українському народному університеті, який існував переважно на громадські кошти, мало тривати три роки і з 1 січня 1920 р. будуть функціонувати 16 кафедр [12]. Академічний рік мав складатися з двох семестрів, які б тривали з 15 вересня по 15 грудня та з 15 січня по 15 квітня [18, арк. 32]. Лекції планувалося читати щовечора в приміщенні народного університету [5], починаючи з 1 листопада 1919 р. [7]. В листопаді 1919 р. після вступу на Поділля польських військ, В. Чехівський залишив керівництво народним університетом і переїхав до Вінниці, його наступником обрали приват-доцента П. Клепатського, а під час літніх канікул 1920 р. його обов'язки виконував І. Шиманович [16].

20 листопада 1920 р. у Кам'янці-Подільському встановилася радянська влада і більшовики взяли курс на заснування “рухомого” народного університету, який би провадив їхню ідеологію, закривши в лютому 1921 р. український народний університет [11; 16].

Джерела

1. Бурко Д. Професор Володимир Чехівський. Українська Автокефальна Православна Церква — вічне джерело життя. Бавнд-Брук, 1988. С. 333–344.
2. В Українськiм клубі. Робітнича газета. 1919. 19 вересня.
3. Відкриття Кам'янець-Подільського народного університету. Народна Воля. 1919. 4 (21) листопада.
4. Відкриття Кам'янець-Подільського українського народного університету. Шлях. 1919. Ч. 63. 6 листопада.
5. Відкриття Кам'янець-Подільського українського народного університету. Україна. 1919. Ч. 69 (81). 4 (22) листопада.
6. Відкриття Українського народного Університету в м. Кам'янці. Новини. 1919. 4 листопада.
7. Відкриття Українського Народного Університету. Україна. 1919. Ч. 59. 23 (10) жовтня.
8. З життя Українського Клубу. Україна. 1919. Ч. 39. 27 (14) вересня. С. 4.
9. З життя українського клубу. Україна. 1919. Ч. 67. 2 листопада. С. 4.
10. Мельник Е. Кам'янець-Подільський український народний університет (листопад 1919 — початок 1921 рр.). Освіта, наука і культура на Поділлі: зб. наук. праць. Кам'янець-Подільський: Оіюм, 2006. Т. 7. С. 28–35.
11. На засіданні управи Народного Університету в Кам'янці. Подільський край. 1920. 9 листопада.
12. Народний університет у м. Кам'янці. Україна. 1919. 13 жовтня.
13. Пижик А. М. Культурно-просвітня діяльність уряду УНР в період Директорії. К.: Четверта хвиля, 1998. 35 с.
14. Про рух українського народу до освіти. Промова Володимира Чехівського на відкритті Кам'янець-Подільського народного українського університету. Україна. 1919. 4 (22) листопада.
15. Сохацька Є. І. Кам'янець-Подільський — державний український університет — осередок національної культури. Матеріали ІХ-ої Подільської історико-краєзнавчої конференції. Кам'янець-Подільський, 1995. С. 252–255.
16. Український народний університет в Кам'янці (огляд діяльності за академічний рік 1919/20). Слово. 1920. 14 листопада.
17. Хроніка. Україна. 1919. Ч. 31. 18 вересня. С. 4.
18. Центральний державний архів вищих органів влади України (далі — ЦДАВО), ф. 2582, оп. 1, спр. 173, арк. 32–34.
19. ЦДАВО, ф. 2582, оп. 1, спр. 13, арк. 61–63.